

Круп'як І.Й.

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль
**АКТИВІЗАЦІЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МАЛОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА В ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНАХ**

Перехід до ринкових умов функціонування економіки депресивних територій визначає необхідність створення мережі малих спеціалізованих підприємств, що достатньо швидко реагують на зміни у попиті на споживчі товари та наданні послуги з виробництва проміжної продукції великим підприємствам обробної промисловості. Такі підприємства за рахунок прискореного обороту обігового капіталу можуть забезпечити високу соціальну та економічну ефективність, сприяти зниженню цін на споживчі товари та цін на кінцеву продукцію великих підприємств, а отже значно підвищити конкурентоспроможність виробництва в межах депресивних територій.

Однак, основною проблемою розвитку малого підприємництва у депресивних регіонах є нестача власних та обмежені можливості залучення зовнішніх фінансових ресурсів. За рахунок прибутку та амортизаційного фонду фінансується лише 60 % витрат на інвестиції, а для досягнення високих темпів розвитку та фінансування ще 40 % витрат суб'єктам малого підприємництва необхідно залучити фінансові ресурси ззовні. При цьому, державне фінансування розвитку малого підприємництва в депресивних регіонах практично відсутнє. Для вдосконалення системи державної фінансової підтримки розвитку малого підприємництва депресивних територій доцільно здійснювати кредитування малого підприємництва на комерційній основі із залученням банківського кредиту під гарантії спеціалізованих державних установ. Активізувати державну підтримку розвитку малого підприємництва можна також за рахунок збільшення частки податкових надходжень, яка залишається в місцевих бюджетах, або шляхом передбачення необхідного фінансування у державному бюджеті та здійснення «повернення» коштів у депресивні регіони через Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва.

Важливим джерелом фінансування розвитку малого підприємництва депресивних територій є банківський кредит, проте через високі темпи інфляції проблемою отримання банківських позик є значні вимоги банків по забезпеченню позик (понад 150 %). Позичальник несе також додаткові витрати при оформленні документів на позику. При цьому, для банківських установ існує високий ризик неповернення коштів, а також доходи від надання цих позик є нижчі ніж доходи від кредитування споживчих та іпотечних потреб фізичних осіб. Для вирішення даних проблем доцільно на визначений термін передбачити пільгові ставки оподаткування для підприємств малого бізнесу, що отримують банківські позики. Важливе значення має також впровадження в депресивних регіонах практики

мікрокредитування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання – фізичних та юридичних осіб на основі конкурсного відбору бізнес-планів, оскільки за рахунок мікрокредитування забезпечується фінансова підтримка тим громадян і суб'єктів підприємницької діяльності, що розпочинають свою діяльність.

Однією із форм фінансової підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності малого підприємництва є лізинг, його запровадження сприяє покращенню умов використання суб'єктами малого бізнесу державних фінансових, матеріально-технічних, інформаційних ресурсів, науково-технічних розробок і технологій. Проте, на рівні депресивних територій, як окремі суб'єкти фінансово-кредитного ринку лізингові компанії майже не представлені. Вартість лізингу залишається порівняно високою для лізингоотримувача, тому малі підприємства практично не використовують його переваги. Переважна більшість лізингових угод передбачає авансовий платіж, середня величина якого становить близько 20% від вартості предмету лізингу. Відсоткова ставка по лізингу вища за банківський кредит. Тому, активізація фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва в депресивних регіонах, як одне із основних подолання депресивності територій передбачає спрощення процедури повернення об'єкта лізингу (проведення простіших та прозорих процедур повернення чи викупу майна, що передане в лізинг), що зменшить вартість трансакції для лізингодавця.

Для суб'єктів малого підприємництва депресивних територій незначною (10 % від загального обсягу фінансування) є також частка фінансових ресурсів залучених на фондовому ринку, отриманих з міжнародних фондів, організацій та від приватних осіб. З метою цільового залучення фінансових ресурсів з даних джерел доцільно інтенсивно оновлювати основні фонди підприємств та в фінансовій стратегії подолання депресивності територій передбачити запровадження ефективної системи страхування інвестиційних ризиків. Як наслідок, розвинуті до певного рівня малі підприємства в депресивних регіонах сприятимуть створенню міжгалузевих та міжрегіональних корпорацій, що здатні ефективно використовувати основний капітал за рахунок об'єднання інвестиційних можливостей, використання результатів фундаментальних досліджень та поєднання виробництва з наукою. Такі об'єднання можуть виникати також шляхом інтеграції виробничого і банківського капіталу.

Для забезпечення динамічного соціально-економічного розвитку депресивних територій важливе значення має державне стимулювання зміцнення фінансової бази підприємницьких структур шляхом надання їм пільгових довгострокових кредитів, державних замовлень, економічної інформації про можливу перспективу, ринкову кон'юнктуру. Завдання державної фінансової політики щодо підтримки сфери підприємництва у депресивних регіонах полягає передусім у створенні умов, що

стимулюють вкладення інвестицій у цей сектор економіки. Саме тому, заходами державного стимулювання розвитку підприємництва повинні бути: пільгове фінансування капітальних вкладень у структуроформуючі галузі і виробництва, пільгове оподаткування нових підприємств, прискорена амортизація щодо виробництв, які визначають науково-технічний прогрес у депресивному регіоні, позики під пільговий процент на оновлення підприємств, які мають значення для економічної безпеки депресивних територій, пряме бюджетне фінансування соціально значущих регіональних об'єктів. При цьому, податкове стимулювання розвитку підприємництва у депресивних регіонах має передбачати: звільнення від оподаткування будь-якими податками грантів, отриманих суб'єктами підприємницьких структур; скорочення податкових ставок по ПДВ і прибутковому податку; можливість вирахування з доходу до оподаткування витрат на проведення наукових досліджень, конструкторську діяльність, нові розробки, технологічне переоснащення, проведення маркетингових досліджень, створення та організацію виробництва нової продукції; зменшення податкових ставок на доходи від операцій з цінними паперами, що сприятиме накопиченню капіталу на цілі розвитку підприємницьких структур; надання суб'єктам підприємницьких структур кредитів у вигляді відстрочення податкових платежів в частині витрат прибутку на інноваційні дослідження. Здійснення прискореної амортизації виробництв може розглядатися як надання безвідсоткових позик на придбання необхідної нової техніки та обладнання шляхом списання більшої частини вартості придбаних основних фондів у початковому періоді їх експлуатації. Бюджетне фінансування розвитку підприємництва у депресивних регіонах доцільно проводити шляхом надання прямих державних субсидій підприємствам та організаціям на практичну реалізацію проектів розвитку за умови залучення коштів приватних інвесторів. Економічну інформацію про можливу перспективу суб'єкти підприємницьких структур можуть отримувати із інформаційних центрів. Метою створення таких центрів є відображення динаміки розвитку галузей, наявності потенційних партнерів, умов фінансування, що сприятиме залученню як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів.

Таким чином, впровадження в практику заходів активізації фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва у депресивних регіонах забезпечить не лише зміцнення фінансової бази підприємницьких структур, але й може стати каталізатором підвищення ефективності господарювання. При цьому важливо, щоб державна політика стимулювання і фінансової підтримки підприємництва формувалась на принципах довгостроковості, стабільності, юридичної захищеності інтересів підприємців, економічної зацікавленості їх у підвищенні ефективності господарювання.

Література

1. *Вахович І.М. Фінансова політика сталого розвитку регіону: методологія формування та механізм реалізації: монографія / І.М. Вахович. – Луцьк: Луц. держ. техн. ун-т, Надстир'я, 2007. – 496 с.*
2. *Другов О.О. Аналіз джерел фінансування розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / О.О. Другов // Стратегічні пріоритети. – 2008. – №4(9). – С.115-120.*
3. *Підлісна О.А. Стан та перспективи розвитку регіонів України: методи оцінки ефективності територіальних утворень / О.А. Підлісна // Регіональна економіка. – 2007. – №1. – С. 104-115.*

ЗАЯВКА

на участь у роботі VI Міжнародної науково-практичної конференції

«Фінансові механізми активізації підприємництва»

<i>Прізвище</i>	<u>Круп'як</u>
<i>Ім'я</i>	<u>Ірина</u>
<i>По батькові</i>	<u>Йосифівна</u>
<i>Науковий ступінь</i>	-
<i>Вчене звання</i>	-
<i>Посада</i>	<u>Аспірант кафедри міжнародних фінансів</u>
<i>Установа</i>	<u>Тернопільський національний економічний університет</u>
<i>Назва доповіді</i>	<u>Активізація фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва в депресивних регіонах</u>
<i>Тематичний напрям роботи</i>	<u>№ 4 Фінансово-кредитні механізми підтримки підприємства</u>
<i>Форма участі</i>	Лише друк матеріалів
<i>Потреба у технічних засобах</i>	Ні
<i>Поштова адреса</i>	<u>46009, м. Тернопіль, вул. Львівська, 7, кв.53</u>
<i>E-mail</i>	<u>Leipstig@ukr.net</u>
<i>Служб./дом. тел</i>	<u>0352 29-69-13</u>
<i>Мобільний телефон</i>	<u>067 39-09-813</u>
<i>Дата заповнення</i>	<u>22.09.2011.</u>

Підпис